

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie M. S. oskarżonego o przestępstwo z art. 228 § 1 k.k. i inne oraz innym imiennie wskazanym osobom, oskarżonym o przestępstwo z art. 228 § 1 k.k. albo z art. 229 § 1 k.k.

w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 5 grudnia 2023 r.,

po rozpoznaniu wniosku Sądu Rejonowego w G. zawartego w postanowieniu z 6 października 2023 r. sygn. akt II K 715/23 o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mogilnie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G., działając w oparciu o art. 37 k.p.k. zwrócił się o przekazanie sprawy M. S. i innych oskarżonych do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, albowiem zdaniem tego Sądu, wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości.

Uzasadniając przedmiotowe wystąpienie, Sąd Rejonowy podniósł, że oskarżonemu zarzucono łącznie 77 przestępstw kwalifikowanych m.in. z art. 228 § 1 k.k., a więc czynów polegających na przyjmowaniu środków pieniężnych w związku z pełnieniem funkcji publicznej. Zarzuconych mu przestępstw miał dopuszczać się w okresie od stycznia 2013 r. do marca 2021 r. jako ordynator oddziału Szpitala [...], ewentualnie kierownik lub lekarz tego oddziału, gdzie był

zatrudniony przez niemal 30 lat, licząc od 1993 r. Przez okres ponad 10 lat (przynajmniej do końca 2021 r.) pełnił funkcję stałego biegłego sądowego z psychiatrii i w tym czasie wydawał opinie m.in. na zlecenie Prokuratury Rejonowej w G. oraz Sądu Rejonowego w G. Sporządzał jako biegły psychiatra opinie (pisemne, ustne) na potrzeby toczących się przed Sądem Rejonowym w G. postępowań karnych, opiekuńczych i cywilnych. Jednocześnie wskazał, iż tylko w okresie od 2010 r. do 2021 r. Sąd Rejonowy w G. powierzył M. S. sporządzenie łącznie 160 opinii w sprawach karnych i o wykroczenie (prowadzonych na etapie rozpoznawczym i wykonawczym). Ostatnie opinie na zlecenie Sądu Rejonowego w G. w sprawach rozpoznawanych w Wydziale II Karnym M. S. sporządził we wrześniu 2021 r. W roku tym w charakterze biegłego przez Sąd Rejonowy powołany został 14 razy.

Opinie sądowo-lekarskie regularnie sporządzał także w toku postępowań przygotowawczych. W okresie od 2008 r. do 2021 r. na zlecenie Prokuratury Rejonowej w G. oskarżony uczestniczył w wydaniu niemal 1.400 opinii w sprawach karnych, spośród których istotna ich część zakończyła się skierowaniem do Sądu Rejonowego w G. aktu oskarżenia (ewentualnie wniosku o umorzenie postępowania i orzeczenie środka zabezpieczającego). Natomiast w sprawach opiekuńczych i cywilnych w okresie od 2016 do 2021 r. uczestniczył w opracowaniu ponad 490 opinii. Co oczywiste generowało to wielokrotne wizyty w Sądzie Rejonowym w G., w szczególności w celu składania ustnych opinii. Wielość tych kontaktów na przestrzeni lat tudzież stan kadrowy Sądu Rejonowego w G. (aktualnie np. w Wydziale II Karnym i Wydziale III Rodzinnym i Nieletnich Sądu Rejonowego w G. orzeka po 6 sędziów) nieuchronnie doprowadziło do nawiązania przez niego także relacji pozasłużbowych z sędziami i pracownikami sądu.

W ocenie Sądu Rejonowego wysoce niepożądaną byłaby sytuacja, w której do dokonania oceny zarzucanych oskarżonemu zachowań zmuszony zostałby Sąd, który – jako jednostka sądownictwa powszechnego – przez dłuższy czas współpracował z obecnie podsądnym, a wcześniej biegłym sądowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wystąpienie zasługiwało na uwzględnienie.

Dobro wymiaru sprawiedliwości, chronione m.in. poprzez art. 37 k.p.k. może być zagrożone, gdy okoliczności związane z pracą oskarżonego, jako biegłego, na zlecenie instytucji wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania danego okręgu mogą być przez opinię publiczną odbierane jako podające w wątpliwość możliwość zachowania obiektywizmu przez sądy właściwe miejscowo (zob. m.in. postanowienia SN: z 18 maja 2006 r. sygn. akt V KO 38/06; z 10 czerwca 2003 r. sygn. akt II KO 23/03, OSNwSK 2003/1, poz. 1262; z 8 marca 2006 r. sygn. akt IV KO 17/06).

Oskarżony jako biegły-lekarz psychiatra, wpisany na listę stałych biegłych sądowych, zawodowo współpracował z Sądem Rejonowym, a ze względu na specjalizację biegłego, w ciągu wielu lat, podczas których pełnił swoją funkcję, opiniował na potrzeby spraw o różnym charakterze i przed różnymi składami Sądu Rejonowego w G. W związku z tym w bliżej nieokreślonej liczbie przypadków, w celu opracowania zleczanych mu opinii, nie tylko mógł, ale wchodził w interakcje personalne z sędziami wymienionego Sądu, także o charakterze pozasłużbowym, co podkreślone zostało w rozpoznawanym wniosku. Taka sytuacja może w odbiorze społecznym zrodzić, chociażby nieuzasadnione, ale oparte na racjonalnych przesłankach, wątpliwości co do tego, czy wszyscy uczestnicy procesu są traktowani przez sąd w sposób równy, a więc zrodzić przekonanie, że w sądzie właściwym brak jest warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy. Przekazanie delegacyjne w realiach tej sprawy chroni nie tylko wizerunek sądu jako organu niezależnego, w którym orzekają niezawisli sędziowie, co do których nie można czynić zarzutu, iż w swojej służbie kierują się pozamerytorycznymi kryteriami, ale również efektywność postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 czerwca 2020 r. sygn. akt V KO 45/20; z 27 maja 2020 r. sygn. akt IV KO 43/20; z 10 grudnia 2020 r. sygn. akt IV KO 120/20; z 11 grudnia 2020 r. sygn. akt IV KO 127/20). Dlatego dobro wymiaru sprawiedliwości przemawiało za przekazaniem sprawy w trybie art. 37 § 1 k.p.k. do rozpoznania sądowi równorzędnemu spoza apelacji poznańskiej, to jest Sądowi Rejonowemu w Mogilnie. W kontekście kształtowania opinii społecznej w powyższym zakresie trudno nie dostrzec bowiem szczególnego znaczenia wymienionego szpitala dla społeczności lokalnej, jak też jego roli przy realizowaniu przez Sąd Rejonowy

w G. powierzonych mu zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości jako jedynej placówki o takim charakterze na terenie powiatu [...].

Z tych powodów orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia

(B.B.)

[ms]